

Sants Metges

L'Espunyola

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A Sants Metges
Emplaçament Km. 135,7 ctra Solsona a Berga, agafar el creuament del la dreta, està indicat, Sants Metges.

Coordenades:

Latitud: 42.0571
Longitud: 1.76529
UTM Est (X): 397835
UTM Nord (Y): 4656853

Classificació

Número de fitxa 08078 - 4
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Neoclàssic
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari IPA NÚM. 3301
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Solsona. Palau Episcopal, 25280 Solsona.
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dt., 01/06/2010 - 02:00

Descripció

L'església està situada sobre un tossal rocós a la zona central del municipi, no gaire allunyada de la carretera de Berga a Solsona i Cardona. L'església està bastida amb murs de pedres irregulars en mides i formes, i grans cantoneres ben escairades i polides. La portalada d'accés, situada a la façana principal (sud-oest), és d'estil neoclàssic, és flanquejada per falses pilastres de línies rectes i força senzilles, sobre la llinda hi ha un fris de pedra llis, i es clou amb un frontó amb acabat arrodonit i a dins, al centre, una petita fornícula. Sobre de la portalada hi ha un òcul també amb contorn de pedra. És un edifici d'una sola nau orientada nord-est a sud-oest, el cor als peus (extrem sud), i al costat de ponent una capella, l'accés al cor i al campanar que és situat a l'angle sud-oest; al costat de llevant hi ha una altra capella i la sagristia amb accés directe des de l'altar. L'ingrés al presbiteri és a partir d'uns graons i un cancell de separació amb una barana metàl·lica, està presidit per una imatge de Sants Metges. La nau és coberta amb volta de canó amb llunetes tot formant trams separats per arcs faixons, que per sota tenen pilastres amb capitells decorats amb motius florals; a la part superior dels murs laterals, en el punt d'inici de la volta hi ha una motllura decorativa. També hi ha elements decoratius en els arcs faixons i el centre de cada tram de volta. L'interior és arrebossat i pintat sense elements decoratius, tant sols diferenciant amb color daurat alguns relleus. El cor és suportat en arcs carpanells. El campanar és de planta quadrangular, i a la part superior una obertura en cada costat, en una de les quals hi ha una campana; l'accés és a través d'una escala de cargol feta amb maó massís.

Observacions:

A l'església parroquial de Sant Climent de l'Espunyola s'hi conserva una talla de fusta policromada d'uns Sants Metges, Cosme i Damià, d'època barroca, provinent sembla de l'antiga església de Sants Metges.

Història

L'actual església de Sants Metges és obra de l'últim terç del segle XIX. L'antiga església de Sants Metges es trobava dins la zona de Castellserà; les runes es troben per sobre de la masia de Can Cots, dalt d'un petit turonet on s'observen les restes d'alguns murs; inicialment tenia l'advocació de Sant Nicolau i Sant Cebrià de Castellserà (també es creu que es podria correspondre amb l'antic monestir de Sant Salvador de la Mata). La primera notícia de Sants Metges la trobem en un document del 1513, en concret el testament de Francesc Calvet del Mas Calvet o Coromines (al lloc de l'actual Casanova de Cal Pauet), en aquest document es fa una deixa d'un sou a les esglésies de Sant Serni del Cint, Santa Maria dels Torrents, Santa Margarida del Mercadal, i Sant Cebrià de Castellserà, tot demanant ser enterrat en aquesta darrera. Tal i com ens relata Mn. R. Viladés (VILADÉS, 2007:37-39) a partir de les Actes de les visites Pastorals dels segles XVII i XVIII, l'església era anomenada tant com Sant Nicolau i Sant Cebrià com a Sants Metges, sembla que el canvi d'advocació es degué produir per interès dels feligresos. En les actes del 1673 el visitador demana els comptes de les esglésies del Cint, els Torrents, i Sants Metges que sembla que de feia anys que no constaven les almoines recollides. El 1695 es torna a reclamar el deute i se'ls dona un termini de pagament sota pena de 10 lliures. En aquestes actes es fa notar el mal estat de l'església de Sants Metges i s'avisava als feligresos que cal arreglar-la o fer-ne una de nova. Des de la primera vegada que es demana al 1676, en que s'esmenta en concret que cal començar arreglant el campanar, i al llarg de 200 anys continua quedant constància per escrit de que cal fer les obres amb urgència (es dona l'ordre l'any 1695, el 1758, el 1781 ho ordena el mateix bisbe de Solsona, tot demanant que presentin un plànol de l'estat actual i si la volen engrandir, i que no consentirà cap disbarat, i 1812). Al 1812 el visitador avisa que l'església amenaça ruïna i del greu perill de danyar els assistents i mana al rector que es faci l'obra o es suspendran els oficis. Viladés també esmenta un document redactat pel rector del Cint als anys 60 del segle XIX en que s'explica tot el procés i en el que queda palès que si no s'ha arreglat o construït una nova església és per desavinences entre els veïns. Arran d'una nova reunió també el 1812 s'acorda definitivament construir una nova església en un indret més adient, en concret al tossalet de Castellserà, el lloc on actualment s'aixeca l'església. Encara però,

succeïran noves desavinences, ja que no és fins el 1866 que el Bisbe de Solsona donà el permís per construir l'església; finalment és el Dr. Ramon Pallerola, substituït del Vicari Capítular que dona el permís corresponent per edificar la nova església al lloc escollit.

Segons Mn. Anselm Coll (COLL, 2007:12) abans de l'esclat de la guerra civil l'església tenia tres altars, el major era de fusta i daurat, tenia les imatges de la Puríssima al centre i de mida natural, als costats les de Sant Cosme i Sant Damià, i al capdamunt de l'altar la de Santa Rita. Al creuer, a la dreta hi havia un antic retaule gòtic, amb els sants metges i passos de la serva vida, segurament provinent de l'antiga església. A l'esquerra del creuer l'altar de Sant Josep, pagat per Mn. Anton Ferrer i que encara s'havia de daurar. En el decurs dels esdeveniments de la guerra van cremar-ho.

Bibliografia

- COLL, Mn. A. (2007: 10-12): "Diari de guerra: L'Espunyola". L'Erol, núm. 93, any 2007.
- GAVIN, Josep M. (1985). "Inventari d'Esglésies. 17. Berguedà". Barcelona Inventari del Patrimoni Arquitectònic, núm. 3301 Generalitat de Catalunya.
- MADOZ, P. (1845). Diccionario geográfico-estadístico-histórico de España y sus posesiones de ultramar. Madrid.
- SERRA, Rosa. (et al.) (1991). Guia d'Art del Berguedà. Ed. Consell Comarcal del Berguedà Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà, Berga.
- SITJES I MOLINS, X. (1986): Esglésies romàniques del Bages, Berguedà i Cardener. Ed. Llibreria Sobrerroca. Manresa.
- TORRES, C.A.(1905) . "Itinerari per les Valls Altes del Llobregat. Berguedà", p. 167, Barcelona.
- VILADÉS, R. (2007: 36-39): "Sant Corneli i Sant Cebrià de Castellserà". L'Erol, núm. 94, any 2007.
- VV.AA.(1981) "Gran geografia Comarcal de Catalunya", vol. 2, El Berguedà, Barcelona.
- VVAA. (1985): "Catalunya Romànica. XII. El Berguedà", Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona.
- VV.AA. (1990). "Catàleg de Monuments i Conjunts Històric-Artístics de Catalunya", Direcció General del Patrimoni Cultural, Servei del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, Barcelona.
- VV.AA. (1994:137-141). "Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà", vol.5, Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

